

De littera E

E

ExPLICIT expliciūt quod ponit alexāder grāmatisa, anoma
li p quā barbarū verbū est, nec dignū, quod in penū romane lin
guę admitti debeat: Nec te decipiat Martialis carmē Quo
uis cūq; loco potes hunc finire libellū, versib' expliciūt ē omne
duob' opus: hic expliciūt ab explicare venit, et non ab explicite
Acceptā Justinianū ad Theophilū et Dorothēū dicens, p no
stras orōnes tam in gręca lingua q̄ Romanorū q̄s eternas fie
ri optam' explicita sūt et. h. etiā ab explicare venit, nō ab explicite.

Episcopus a ^{επισκοπος} Scopin qđ speculari significat, de
ducit, quasi speculator, vel supintendēs, vt dicit Hieronymus
ad Euagriū: nō autē significat pontificē tanto, bischoff, saltem
ppriē nūc vulgo putat, sed vt Archadius iuriconsultus, ff.
de honorib' et mun'rib' tradit, hi ppriē dicunt episcopi qui p̄
sunt panis et ceteris venalibus rebus, quę populis ciuitatū ob
quotidianū victū necessaria sunt. At pontifices iō iam dicunt
transumptiue episcopi, quia debēt esse speculatores deis, quo ad ani
mas veniēdas et christo emendas. Id qđ graphice Hierony
mus tāgit in translatione epistole Pauli ad Titū dicens, oportet
enī ep̄m sine crimine esse tanq̄s dei dispensatorem.

Eleemosyna: Sicut vt tradit georg' valla) Eleemosyna p̄
gręcum in penultima syllaba et duplici e, post l. scribendū erit,
nō elemosina, vt ex gręcis intelligi dat, apud quos sic scribitur,
^{ελεημοσύνη} unde maxime errauerūt nostrī quidā itali in q̄n
titate syllabarū hui' dictionis, Et eleemosyna significat miseri
cordiā siue miseratōem: sed vulgo apud nos nūc, munus ino
opi datū, eleemosina dicit: Sed raro hoc vocabulū apud ve
tēres in vsu fuit, nec enī vnq̄s repit nisi forsā apud vnū: et cū
ne inter veteres quidē enūmerandū: heliū scz sparcianū: qđ de
antonio caracalla scribit: nō tenax in largitōem, nō lenis in ele
mosynā: sicut in vno pariter loco solū repit apud latinos, exor
tizatio, et exorcizo. ^{εξορκισμο} gręcū verbū. i. adiuro. repit apud
vlpianū scz qui dicit, ff. de extra ordina. cog. Medius fortasse si
vt verbo vulgari vtar in posterum se exorcizauit.

Emulatio dupliciter dicit: Ut Cicero in Tuscula: dicit Est
enī hoc nomen in laude et in vicio. Nā imitatio virtutis emu
latio dicitur. Et tunc laudis est: Est item emulatio, egritudo si co

De littera E LXXXV

quod quis accipiat alius potius sibi carcat latine emulatio: grece
zelos dicitur: male nostri:zelos, simpliciter, p amore ponunt: sic
nec emulatio.

Euaginare verbum est gramaticum: non in usu eorum que pure lo-
cuti sunt, significat gladium educere, latine autem et eleganter dicimur
stringere vel dustringere gladium. Inde stricto gladio vel ense.
Euaginare autem frequenter videntur ecclesiastici scriptores: et Iustinus
non in elegans oino historicus libro primo. Interim gladio ipse
sua sponte euaginato: Et Vegetius libro de re militari. Euagina-
tos etiam gladios vel contos tenentes etc.

Extraneus, ut scripsit nuper quidam in Priapeis: non est frequens ver-
bum apud exultos auctores. Attamen reperitur apud non penitendos scrip-
tores: et eiusdem plane latinos, Plinius libro xxviii. naturalis historie Ex-
tranei interuicti: aut si dormiens spectet infans. Seneca libro 3. de ira
puer etas excuset: femina sepe extraneum libertas: domesticum fa-
miliaritas. ut et Virgilius in vii. si verbum memineris. Suetonius
in vita Augusti: Et quod de in diurnos cometarios referet extra-
neorum quod de eorum adeo prohibuit etc. Iustinus libro xliii. Si extraneus
de eis domus hostem querit: et eodem utitur libro v. Apuleius. Antiquus perfectio
tacetate hominem extraneum tot tantorumque criminum potulisset.
Tertullianus in apologetico: Saturnus non peccat extraneis. Hieronymus
obiter dicat in primis delectari, si quoniam possum pure latinitate
assertioni testes adducere. Lactantius: Hieronymus, vel Augustinus
quoniam his maxime faueo: tamen non adeo addictus sum his: ut eos
mibi in omnibus sequendos proposuerim: quoniam sepe a pura et vetusta
latinitatis obseruatione paululum discedunt: et sic amici magis, quam
amica veritas. Nam interdum discedo a Macrobio Apuleio Ve-
getio: et multis aliis: qui post Plinij tempora floruerunt: quod etsi
sunt doctissimi: plane et latinissimi: tamen non tantum habent auctorita-
tis: ut aliquod vocabulum a superioribus non usurpatum ipsi: vel sin-
guli lingue latine donare possint, ut ab alijs accipio: et preser-
tim a Laui. valla:

Oconomus oikos vollos cum oe diphthongo in principio scri-
bendum est, non autem ut nostri dicunt, iconomus: compositum est ex oikos
oecos: que est domus et vollos nomos id est lex: valetque oecono-
mus, id est domus dispensator: hinc nostris studentibus, vulgo

De littera E

et male p̄positus dicit. Et apud monachos Bursator Et dis-
pensator. ut varro dicit ab erpendēdo d̄r. Et p̄p̄ie dispensator
res erant quantū ex Pompeio festo: habem⁹ qui es pensantes
erpendebāthō numerabāt: et vt dicit diu⁹ Hieronym⁹ i ep̄la
ad Algasiū. Villicus p̄p̄ie ville gubernator est: a villa nomen
accepit: sed oeconomus tam pecunię: q̄ frugū z omnium q̄ do
minus possidet.

Erēmus (teste Dionysio) sine asp̄er̄tōe scribendū. Seminini
generis. grecū est vocabulū. quod p̄p̄i illos in media syllā:
ba scribit̄. hac videlicet scriptura: erēmos. ergo media ē
p̄ducta. cōtra omniū. quasi recentior̄. obseruationē. meq̄ ab he
reo deducit. vt Duguitio cū cetera indoctor̄ turba scribit̄. cū
erēmus prima breuis. z hereo prima lōga. sed est penitus grecū
vocabulū. q̄ aut media lōga sitz scribēda p̄. restis est syllā:
vt allegat Lactanti⁹ l. iij. diu. insti. ca. xv. in hoc αυ Δ προϋ
χλιδ. Δ αοτ εϋ φηλλο ηεϋτε κρησι Andron chiliadas en erēmo
penthe corēsi. Ubi legit̄ erēmo prima breui z media lōga. Ergo
Prudentius errauit. cū dicit. Excidit ergo animis erēmi finis.
Nec valet iste versus in Hymno sc̄i Joānis. Prēpotēs mar
tyr erēmiq̄ cultor. Et mapheus. Expeditam primam erēmi p̄:
mosq̄ recessus. Et plures alij.

Estuaria ab estu dicta. nō significant. vt indocti credūt. ten
ba distuben. Sed estuaria sunt loca. que marinis aquis referta
sunt ex inundationib⁹. p̄ q̄s sepe in mediterranea. flumioz instar
nauigantes ascendūt. aliqñ nō nisi nādo transiri possūt. A gre
cis anadisis εραξ υοισ hoc est inundatio dicit̄. Cesar in cōmēta
rijs. pedestria itidē concisa estuarijs nauigatōem impediri. Et
Valerius maxim⁹ lux. itidē videlicet ne gulā neptūni arbitrio
subiectā haberet. peculiaria sibi maria excogitauit estuarijs in
tercipiēdo fluctus zc. Et Drosius lib. sexto. Quippe tamen
hostes p̄ interfusa ex oceano estuaria atq̄ in accessos recessus
tūtis terraz finibus munirentur.

Er̄stimatio. Quere in dictione reputare

Ethnicus. Quere in dictione gentilis.

Ego sum roman⁹. iustingēsis. petri⁹ florētin⁹. Ioannes
Venicus. Stanislaus Tracouianus dicendū est. Non vt in

docti: ego sū de vlna. Egidius de roma. Petrus de venetijs
 Henricus d iustingen: Cū Franci. phileph⁹ in eplā qdam,
 Sed quomō te ex oi pte z castigatū in dicēdo scribēdoqz p
 politū cupio: nolim post hac cū vel de patria: vel de familia mē
 tionē feceris. Aut Bartholomeū de oolle: vel de alemanis scri:
 bas: qñ em legisti vsqz: vel hanibalē de carthagine, vel publiuz
 de cornelijs. Indoctorum em: aut arrogantū ille mos: est: qui
 vīm ill⁹ ppositiōis designorant: vel sibi licere volunt. quod ab
 omni vetustatis vsu est alienū. Adde h⁹ quidā nuper pcepit ho
 mina talia venustius terminari in vsu quā ensis vt meli⁹ ma
 guntinus: qz moguntinēsis/cracouian⁹ qz cracouitēsis: vener⁹
 qz venedēsis. vbi tamē vsus spectari debet z vocalitas: Vbi eti
 am nota: qz plebeia quedā grāmatistaz colluices. volēs scribe
 re iustingen⁹: vel vlnēsis scribit iustingēst⁹ vlnēst⁹ ac si illa
 nota: s; valerēt sis. quod nunqz auditum est: imo neqz sed qd
 idem credunt. Melius etiam dicit⁹ natus sum in suavia. in vl
 ma: qz et suavia. ex vlna. z in cōsimilib⁹ vt multi pēpū: attā
 men z latine dicit⁹ ille ē suavia nat⁹ est polonias. si. ital⁹ polo
 nus Terentius in andria Et andro hec ē ancillaz in eunicho
 dixit cupere te ex ethiopia ancillulam.

E Epitheton: vel epithetum cū i latino sequenti th aspirato
 scribit⁹ z t ex ill in vltima syllaba. debetqz media correpta enūcia
 ri: cōtra vulgi opinionē. et dicitur vt dicit Macrobius adiecti
 uum aut appositum latine.

E Exemplar est ex quo simile faciamus: z a grēcis αριζα πορ
 αντιγραφον dicit⁹. Idem exemplare vel exemplarium: Indoc
 ti autem: z barbari. vbi debent dicere exemplar: dicunt copia
 teuto Lopi. quod latinū nō est. Asinius pollio: deinde ex litte
 ris qz pāsa mihi misit cognosces oia: nā eaz tibi exēplar misit
 Exēplū autē est quod sequamur: aut vitemus. vtz exemplū z ex
 emplar p eodē accipi: z cōfundi hanc differentiā idonei testes
 anctores sunt: vt apud Nestorē dionisium legere potes. Item
 exemplaritas est in vsu nō doctoz: sed semidoctorū gramma:

E Extrinsecus: z intrinsecus. vt sint nomina apud cūltarum.
 idoneos vix credo reperiri. Sed externus et internus magis
 dicit⁹. hec valla: Extrinsecus tū z intrinsecus aduerbia vsurpat

D: littera E

Lice, Quintilia, Curtus: et omnes alii:

Epicure dicitur qui epicuri sectam fouet: et sequitur habetque penultimam longam: pro vulgi more Sidoni apollinaris. At epicureos eliminat iudicium virtus. Auctor tamen priapiciorum corripuit dicens: ut credas epicureos citari.

Esto interiectio est cœcedentia. Virgi. non dabit regnis esto prohibere latinis. nostri autem dicunt: dat: quod ego nunquam legi apud veteres: et doctos.

Egrotatio et egritudo per ae diphthongum in principio scribuntur. Lice, in li. iij: Tusculanarum, sic distinguit dices: sed prius ut egrotatio in corpore sic egritudo in animo, nomen habet. **Egritudo** igitur a Lice, vocatur quia tristitia, alij: Sicut Seneca et Aug., appellant, teuto, traurikeit, oder bekumernus. Sic eger prius significat mestum et tristem: non infirmum corpore sic nos dicimus, teuto humerit. Sed **egrotus** quod ad corpus, teuto, liranck. Lacta, i. lib. in sti. Atque illa oratio et doctrina: et exemplis et ipso loquendi genere profecta, non egritudo: sed constantis animi et iudicij fuit, poete tamen ut in alijs paulo licetiores hec aliquando confundunt vnum pro reliquo ponentes. Sic Terentius in Andrianam animus egrotum plerumque ad deflorum parte applicat: pro egrum ubi cauere dicas, more cuiusdam indocti hominis, famulus meus egrotat: dicendum enim erat egrotat, ut eger apud Virgilium, alijque, i. male valens: quo ad corpus: et quatit eger anhelitus artus. Idem tamen sepius egrum pro mesto posuit: ut ibi curis in ingentibus eger: et alibi, Ipse causa solas egrum testudine amorem: et Cornelius cellus in prologo: ut alij inuenta sanis corporibus agricultura: sic sanitatem egris medicina promittit.

Estimare, et estimare, sic differunt: quod estimare est considerare, rare, Estimare vero iudicare: nam prius consideramus ea que iudicanda sunt: Hec Donatus, Estimare, non extimo, more indoctorum.

Etyimologia id est veriloquium: teste Quintiliano in i. in situ, verborum originem inquirat: que a Licerone dicta est notatio a quibusdam originatio: ab indoctis autem et vulgo grammatica positura dicitur. Scribitur autem etymologia per t sine aspiratione, et post y greco, et dicitur ab etymos: id verus et logos sermo: vel ratio.

Cemplastrū est tenax illa ppositio; qua chirurgi vniuntur ad vulnera curanda, teuto, ein salb: Sed malagma; vt cathaplasma, teuto, ein phaster.

Contra nō dicitur latine; sed contra, vel e contrario; vt vult valla, legi tamē apud Pliniū, e contra Quintili, i. viij, vlt oia e contra liberiora poetis q̄ orator. b? z seneca de ira; vide ne. e contra placidior zc. Inde discedimus valla; itē etiā apud iuriconsultos ff. de delegatis; iij. l. qui filiū, sed e conuerso vit latine dicit

Cessendi essendo essendū nō reperit apud idoneos, p̄ter dona tū, quod si reperia ē, nō regeret casum; vt indocte alexander vester tradit; dicens. Presbyter essendi causa, sicut etiā a sum ens quo vsi sunt aliqui, nō est in vsu frequēti, nisi apud phos hui? tempestatis z dialecticos, et cicero primo essentiā indolentiam finxit, si credimus sidonio apollinari, qui dicit lecturus es hic prima noui verbū, id est essentiā, sed scias. hoc ipm dixisse cicero nē qui essentiā z indolentiā noiauit; nec itē fiens a suo dicitur nec fiendi do. dū; nec fiendus, sed p̄ eo docti faciendus dicitur,

Cephippiū; dicitur tegmen; quod equo ad insidendū imponit; p̄pter molliorē vecturā paratū, teuto; sattell quod indocti sella vocant. Sella vero significat sedem; quā greci thronum vocant; hic epovov εσσιλι κον, id est solium; hoc est sedem regiā vocāt; et ηορ ου γερου ου ου id est sellam curulem,

Ceclesiaque latine contio dicitur; vt suo loco habitū est; et cētus vel populi multitudo; assistens; ad audiendū oratorē cōchantē. hoc ita esse testat etiā, p̄ter Hieronymū, cassiodorus, psalmo. lxxxi, nec illud omittendū esse dū dico; quare synagoga antiqui vocitauerint; quā nunc eccliam xpianis tpib? nūcupam? synagoga est p̄gregatio nō satis exprimens hoīm cētū, ecclia vero nūcupatio, que dediuersis gētibus aggregata colligit; Inde ecclesiastes εκκλησι αστω grece dicitur latine cōchator; teuto, prediger. hec omnia ita esse testatur sanctus Hieronymus, sup lib. i. eccle. dicens; Ecclesiastes a sit greco sermone appellat q̄ cētū, i. eccliam p̄gregat; que nos posuimus; nūcupari. Lōcū oro, eo q̄ loquat ad populū; z sermo ei? nō specialiter ad vnum; sed ad vniuersos generaliter dirigatur. Errant hic vehementer incuriosi; z infrequentes bonarū litrū

De littera F

lectores q̄ dicunt ecclesias significare sacras edes: et delubra
διούριον q̄d si volumus more grecorū quorū dicitio est, proferre,
ἐκκλησίαν ecclesiā, dicemus. Penultima acuta, nō possum er
satis admirari, cur syllaba secunda a poetis christianis breuis
ponatur, cū apud grecos sic scribit̄ ἐκκλησίος per η, que semp
apud latinos in e longā cōuertit̄, quā bene recte alcimus au
tus poeta christianus? p̄ducit li. primo, de lateris mēbro surgens
ecclesia nupsit.

Fozetes indocti accipiunt p̄ extraneis q̄d nō est lectū apud eru
ditos: at fozēlis significat in foro exercitātū. vt Varro testatur
Hora. Ne velut in nati trūis ac pene forenseor̄ fozēlis fmo
vel eloq̄ntia qua vtebantur in foro.

Falc instrumentū est: q̄d est falcatus: s̄ est recuruū. Et vt Var
ro testat̄ a farre d̄yfra cōmutata. Cū falc putatoria quā indo
cti, vāq̄, dicūt teuto, ein hau der weingartner. Falc messoria:
ein sichel. Falc senaria lege s̄. Hęc oia inuenies ap̄d iuriscun
sultos p̄serti Vulpianū. ff. de fundo lega. l. instrumenta sū di zē
Itē falces stramentarie: syluaticę: arborarie: adoreę falces. falces
lumectarie: q̄b? lumecta: hoc est spinas in agro, secamus.

Foederic cū de post̄ scribit̄, nō frederic, scribendū. venit a
a foedere z̄ ico. tere, z̄ Teu. d̄r friderich. a foedere z̄ corripit p̄
nultimā syllabā. vt tradit Nestor vocabulari. At claudianus
p̄ducit alaric. En Alaric ait nō qualē nup̄ ouantē. q̄d si ala
ric etiā venit ab icu s̄ nestoris regula nō tenebit. vnde ego ma
gis p̄duxerim, sicut etiā similia, vt alibi dixi.

Frugi vocatur p̄zie q̄ in vicu t̄patus est, nō nunq̄ in vesti
tur: similibusq̄. Licero etiā frugi vult esse q̄ ad oia aptus: vt il
q̄ est. z̄ om̄i s̄tute p̄ditus. Est igit̄ frugi vt Beroald dicit̄ dom
nis generis z̄ p̄ oēs casus declinatur: z̄ non dicim̄ frugalis q̄
uis frugalior z̄ frugalissim dicam̄, q̄d satis liq̄t testimonio in
uenalis. Cū ait, ventre nihil frugalius. Et Licronis in verē
hic solus inducitur: ceteri sepe frugalissimi excludunt̄. Anim
aduerti apud Quintilianū in. i. li. de trib? s̄tutib? elocutiōis
tapari eos a d̄b? d̄e frugalis, nunq̄ frugi, tanq̄ frugalis sit di
ctio parū p̄basibuit obit̄ hoc annotare p̄pter inueteratā con
suetudinē corū, in quorū ore semp̄ est frugalis, nunq̄ frugi, quia